

SLOVNÍČEK (fr.)

Le Monde-svět

La Tristesse- smutek

Triste-smutný/á/é

La Gaieté-veselost

L'Oubli- zapomnění

L'Espoire- naděje

V cirkusu Le Monde

Jmenovala se Tristesse a lidé jí říkali Triste. Na plakátech stálo: „Tristesse, artistka“ a i ona o sobě tak přemýšlela, když si říkala: „Jsem Tristesse, artistka na laně a hrazdě, obojím zavěšeném v cirkuse Le Monde,“ jako kdyby to mohla zapomenout. Byla tak mladá a tak stará zároveň a pracovala u cirkusu Le Monde příliš dlouho na to, než aby si ještě vzpomněla, že kdysi byla jiná, kdysi, když ještě nebyla Triste.

Přišla sem jednoho deštivého večera a cirkus jí dal jméno a začal jí lámat kosti, aby byla ohybnější. Aby se ohnula.

Brzy se naučila pravidla a věděla, jak se chovat k ostatním. Dalo se tu vidět ledaco a ona si krátila čas pozorováním. Dívala se na hadí ženu, jak se provléká sama sebou a usmívá se na všechny strany a v hlavě slyšela její křik, když v noci bolestí nemohla spát. Byl tu také kočičí muž, který se stále olizoval, krotitel tygrů, kterého bila žena, polykač ohně, krasojezdkyně, tři němí pieroti, žonglér, klaun a mnoho dalších. Byli tu samozřejmě ještě ti v klecích, ale od těch odvracela hlavu, ačkoli právě jim se publikum nejvíc smálo, třeba když viděli ty dva srostlé trupem. A také principál tu byl, s opičkou na rameni, s jezdeckým bičikem v ruce a kostkami cukru v zelené vestě.

Mezi nimi bylo její místo a to byl její život, vyměřený stavěním šapitó, žitý od města k městu. Le Monde jí dal jméno, maringotku i večeri a ona za to dělala svá čísla. Oblékala si trikot a chodila po laně, kladla nohu před nohu ve svých zčernalých baletních botách, které ji tlačily, a každý krok byl nejistota a kolem čněla prázdnota. Chodila s roztaženýma rukama, jako by chtěla vzlétnout, a přitom se nemohla dočkat, až bude na zemi.

Při druhém čísle se vyhoupla na hrazdu a tančila na hraně a také se točila a létala nad hlavami obecnstva. Dříve mívala při tomto čísle na zádech připevněná křídla. Byla to bílá křídla, které si udělala z peří divokých labutí a byla s nimi moc krásná, tam v té výšce. Jako anděl na laně. Jednou v noci ale svá křídla zapomněla venku a ráno je našla mokrá od rosy a opálená a měla podezření na Pedra, polykače ohně. Vzala křídla dovnitř a schovala je pod postel a už je nikdy nikomu neukázala.

Vždy když bylo po představení, všichni se uklonili a odešli, ale ona občas zůstala stát v potměšlém stanu a dírami ve stropě se dívala na hvězdy. Pod stan dul ledový vítr a odchlípoval plachty a ona snila o tom nebezpečném světě plném ledového větru. Říkala si: „Všichni jsme

komedianti v cirkuse Le Monde,“ jako kdyby to mohla zapomenout. Tak to bývalo. V prázdném cirkuse stávala Tristesse a bylo jí do pláče.

Po chvíli ale i ona odcházela do své maringotky, kde pověsila na hřebík své baletní boty a byla nešťastná, protože v noci vyvstávaly vzpomínky na krasojezdce, kterého milovala a který ujel. Šeptala jeho jméno a představovala si jeho tvář, která o to víc mizela, až už nakonec nevěděla, jestli si ho jenom nevymyslela.

Ráno sedala před zrcadlem a na chvíli mohla zapomenout, kdo je, a být někým jiným. Ale potom otevřela dveře, sestoupila po dřevěných schodech a byla Triste.

Měla tu pouze dva přátele. Oba to byli muži, protože ženy se bály jejího smutku, který se mohl kdykoli přeměnit v krásu. Jedním z přátel byl klaun Gaieté. Z pusy plival barevné míčky, šišlal a v jednom kuse volal: „Pane židitelíí.“ Nosil pruhované kalhoty s lacem a nikdy nesundal červený nos. Tristesse na něho často čekala v maringotce a bývala svědkem jeho zvláštní proměny, když se zavřely dveře. Sundal si nos a setřel si barvu z obličeje a vzal hlavu do dlaní. Byl to v tu chvíli ten nejsmutnější klaun na světě. Tak tam sedali proti sobě, oni dva, artistka Tristesse a neveselý klaun Gaieté a báli se velkých snů, ze kterých ráno bolí hlava.

Druhým přítelem byl němý mim, nejmenší ze zdejších pierotů, jehož jméno tu nikdo neznal. Stejně jako Gaieté si i on maloval obličej bílou barvou a jeho černé oči vyprávěly o dálkách, které kdysi spatřily.

Sedali spolu za klecemi s cizokrajnými ptáky a on jí vyprávěl a ona ho poslouchala. Vyprávěl beze slov, rukama jí před očima kreslil místa, která navštívil, města, která opustil, květy, které utrhl a které zvadly. Jeho němá ústa zpívala píseň o bouřích na moři, o přílivu, který vyplavuje lastury a o lodích v přístavu, které jednou vyplují.

Jindy Tristesse hleděla do očí němého mima a viděla v nich všechnu bolest světa, zněly dávným potleskem a četla v nich o ztrátách nálezů a o karafách vína, které vypil, o cestách, z kterých sešel a o lidech, s kterými se potkal.

Pak jí vyprávěl o dětech s obručemi, o světlech majáků a o tažných ptácích, kteří vždy odletí, když nadejde čas. O dalekých palácích s kopulemi, o exotických vůních a o trzích s rybami, o měkkosti mořského písku a o třpytu mincí v kašnách. Jeho němá ústa zpívala o svítání a o větru ve větvích olivovníku a jeho řasy se chvěly.

O tom všem se dozvídala od němého mima a jeho příběhy ji přitahovaly, protože v nich byl obsažen svět, slunce a dobro a ona nic z toho neznala. A vždy znovu mu pokládala otázku: „Kde jen si to všechno zažil?“ A mim vždy znovu ukázal rukou za sebe a už nic nevyprávěl, protože snil. Tak tam sedali proti sobě, oni dva, artistka Tristesse, která mlčela a němý mim, který zpíval.

Tak šly, dny vyplněné chozením po příliš tenkém laně, smutkem jednoho klauna a nočními myšlenkami na to, jaký by život mohl být, ale není.

I toho dne bylo vše jako jindy. Tristesse si oblékla trikot a vystoupila na lano. Kladla nohu před nohu ve zčernalých baletních botách, které ji tlačily. Kráčela s roztaženýma rukama, jako by chtěla vzlétnout a v tu chvíli zahlédla mezi publikem tvář, to snad...není to její krasojezdec? Nebyla si

tím jistá a prohlížela si ho s tlukoucím srdcem. „Vrátil se, vrátil se ke mně...“ smála se v duchu. A pocítila podivuhodnou lehkost a zřítela se. Obecenstvo ztichlo a zvědavostí se zvedlo ze sedadel.

Ležela na zemi a očima hledala svého krasojezdce a nyní viděla, že to je cizí muž, obyčejný muž, žádný krasojezdec. To už se k ní blížil Gaieté a halekal: „Ale jeminánku, čopak še nám to tu štalo?“ Odnosl ji v náručí a program pokračoval.

Tak ji znovu srazila k zemi její láska ke krasojezdci, který možná nikdy neexistoval. Po nějaké době se zranění zahojila, kromě levé nohy, na kterou napadala.

Tristesse seděla smutná za klecemi s cizokrajnými ptáky, když přišel její mim a setřel jí z tváře slzy, které tam neměla. „Ach pierote, řekni, co mám dělat. U mima nevadí, když je němý, ale co s jednohousou artistkou?“ A mim ji vzal za ruku a tou druhou ukázal za sebe a ona si vzpomněla na jeho příběhy o dobru světa a pochopila.

Vzala si svá ožehnutá křídla do podpaží a přes rameno přehodila svázané baletní boty. Zašla se rozloučit s Gaieté. Políbila ho na čelo a odešla s bílými rty a on vzal hlavu do dlaní a plakal.

Bylo to za soumraku, když k obzoru kráčely dvě postavy. Ten den váł slabý vánek. Jedna z postav dopadala na levou nohu a druhá ji podpírala, protože není snadné opustit známé pro neznámé, opustit teplo maringotky a odejít hledat ledový vítr. Postavy sestoupily k řece a Tristesse do ní vhodila své baletní boty, které už ji pak nikdy netlačily. Ta řeka se jmenovala Oubli a odnesla její boty na sever. Potom ti dva zmizeli za obzorem.

Tak opustila Tristesse jednoho večera cirkus Le Monde, vyprovázena němým mimem, jehož jméno bylo Espoire.